

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jeterkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Uporabiti naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 18. septembra.

Nemško- in ogersko-židovski listi so besede, katere je baje cesar spregovoril v Belovaru proti vladiki Josipu Juriju Strossmayerju uporabljali v to, da so napadali sploh avstrijsko Slovanstvo, in sicer na nečuten način. Tudi mej nami Slovenci vzbudile so cesarjeve besede precej obupnosti, ali vender je naše mnenje, da se dá cela zadeva tolmačiti tudi z bolj tolažilnega stališča.

Naš presvetli cesar uxor je konstitucionalnega vladarja in znano je, kako vestno se ogiblje vsakemu koraku, ki bi morda nasprotoval konstitucionalnim načelom. Če tedaj s tega stališča opazujemo, dobi dogodiljaj v Belovaru čisto drugačno lice. Ko je cesar Fran Josip potoval svoje dni po Erdeljskem, ogovoril je pri neki priliki rumunske nadškofe ter jih grajal zavoljo pretiranega narodnega mišljenja. Časniki so pa potem pisali, da je bil dotični cesarjev ogovor predmet posvetovanju v zboru ogerskih ministrov. Cesar pa ga je govoril, ker so mu ravno ministri nasvetovali, da bi bilo umestno, če govori. S tem je presvetli cesar Fran Josip ravno pokazal, kako sveta so mu konstitucionalna načela.

Mogoče in skoro gotovo je, da se je v Belovaru ravno tako godilo. Mogoče je, da se je ogovor, ki je zadel potem škofa Strossmayerja, v večkratnih konferencah ogerskega ministerstva določil in mogoče je, da je tako redigovani govor baron Orczy, ki je cesarja kot hišni minister spremljeval, vladarju predložil, ki ga je potem v svesti svojega konstitucionalnega bremena potrdil in govoril. Mogoče je torej, da ogovor, ki je toliko senzacije prouzročil, ni bil izraz osebnega mišljenja vladarjevega, temveč samo izraz znanega mišljenja ogerske vlade. O tej vladi pa bi pač čudno bilo, če bi bila drugače govorila.

Da pa cesar toliko časa, dokler obdrži ministerstvo Tiszino v svoji službi, politiko tega ministerstva s svojo avtoriteto brani, o tem se tudi ne smemo čuditi, ker nemamo pred sabo samodržca temveč uzornega konstitucionalnega monarha. Kakor hitro pa se na to stališča postavimo, potem Belovarski ogovor nema tistega pomena, kojega so mu židovski listi po celi Avstriji pripisovali. Potem imamo pred sabo vladni čin, za kojega so odgovorni ogerski ministri, isto tako, kakor so odgovorni za vsak podpisani cesarjev ukaz, ki formalno tudi pri baje iz ust vladarjevih, ne da bi letá pri tem izražal svoje osobno mnenje. V državi, ki je konstitucionalno vladana, se taki in jednaki slučajji obilokrat prikazujejo: vladar sicer govori, za besede njegove pa so odgovorni ministri, držeč vlado v rokah.

Gotovo nam mora dovoljeno biti, da smemo cesarjev ogovor z ravnokar naznačenega stališča presojati. Da je to naše stališče pravo, sklepamo iz tega, da se protestant Koloman Tisza ni hotel spuščati v dvoboj s cerkvenim knezom, o katerem je vedel, da se bode branil s celo mu prirojeno zgovernostjo in genialnostjo. Proti sodbi iz ust vladarjevih pa je vsaka pritožba, vsak ugovor nemogoč. Taki sodbi mora se vsakdo podvreči, če se tudi v sivi svoji starosti lahko ozira na dolgo življenje, koje je bilo prekoristno za cerkev in državo.

Ali naj je stvar taka ali taka, mi Slovani v Avstriji nemamo niti najmanjšega povoda, da bi dvomili na milosti svojega presvetlega vladarja. Fran Josip izvlekel nas je tako rekoč iz smrtnega spanja, postavil nas je na noge ter se je trudil vse dni svojega vladanja, da bi vsem svojim narodom enakomerno delil pravico. Tako bode tudi v prihodnje. In če bi obdajale mu nevarnosti staro-

davni prestol, potem obkrožili ga bodo vsi Slovani brez izjeme kakor živ zid ravno tako, kakor se je to zgodilo v tistih dneh, ko je mladi Fran Josip vzletel žezlo svojih očetov v močno svojo roko.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja dne 13. septembra 1888.)

Došlo je mnogo peticij, mej njimi prošnja muzejskega društva za podporo za pospeševanje znanja dežele; prošnja „Pedagogičskega društva na Krškem“ za zboljšanje učiteljskih plač in za podporo društvu.

Deželni predsednik, baron Winkler, izroči v obeh deželnih jezikih vladno predlogo o uravnavi plačil za pouk verouka na ljudskih šolah.

Poročilo deželnega odbora ob ustanovitvi strokovne šole za šivanje čipek in umetno vezenje v Ljubljani in poročilo deželnega odbora, zadevajoče povračilo za režijo in hrano v deželnih dobrodelnih zavodih, izročita se finančnemu odseku.

Poslanec Pfeifer utemeljuje samostalni predlog, da se sklene sledeči zakon z dne . . . , s katerim se prenareja § 2. dežel. zakona z dne 5. avgusta 1887 dež. zak. št. 24. Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako: Člen I. § 2. zakona z dne 5. avgusta 1887, dež. zak. št. 24, je v svoji dozdani besedi razveljavljen in namesto njega stopi naslednje določilo: § 2. Oprostitev od plačevanja deželne naklade na porabo žganih opojnih pijač mora nastopiti v vseh onih slučajih in pod tistimi uveti in opreznostimi, pod katerimi se dovoljuje oprostitev od plačevanja državnega davka za žganje iz samopridelanih tvarin (§ 5. zakona z 20. junija 1888, drž. zak. št. 95). Ravno tako nastopi oprostitev od deželne naklade v vseh slučajih in pod tistimi uveti in opreznostimi, pod katerimi se dovoljuje davčna oprostitev od državnega potrošnega davka za tisto žganje, katero se rabi za obrtne namene uštevši narejanje octa (jesiha) za kuho, kurjavo, snažitev in razsvetljavo, za zdravilne in znanstvene namene (§ 6. zakona z 20. junija 1888, drž. št. 95). Člen II. Ta zakon stopi v veljavnost 1. dan meseca januarja 1889. leta.

V prvi in drugi seji izročil sem slavni zbornici več prošenj dolenjskih občin, da se po podobnosti državnega zakona z dne 20. junija t. l. domače žgane pijače (tropinovec, drožno žganje, slivovka itd. iz domačih pridelkov) za domačo porabo oproste deželne naklade; danes mi je čast, podpisati te prošnje in ob enem predlog, katerega je sestavil častiti moj tovariš, poslanec dolenjskih mest raztegnivši ga tudi na olajšave § 6 omenjene državne postave.

Ko smo pred par leti sklenili deželno naklado na žganje, vodila nas je misel za pokritje vedno rastočih deželnih potrebščin pritegniti nove dohodke z obdačenjem zdravju škodljivega tovarnega žganja, s tem omejiti žganjepitje, ter zopet priboriti žlahti vinski kapljici nekdanje častno mesto, iz katerega jo je izpodrinil na veliko našo žalost strupeni špirit.

Ta deželna naklada pobirala se je leta 1886, 1887, neso se čule nikakešne pritožbe; nobenemu ni prišlo na misel, segati tudi na domačo slivovko, tropinovec, drožno žganje itd.

Letos prvič zadela je deželna naklada vsak liter domačega žganja, če tudi se doma porabi, mej tem ko državna postava ne obdači do 56 litrov domačega žganja za domačo porabo.

Temu krivo je — po mojem mnenji — napakno tolmačenje deželnožganjarske postave, katero si jest tako tolmačim:

Užitninski davek od mesa, vina itd. plača obrtnik oziroma tisti, ki take stvari na drobno prodaja, postavim, če mesar zakolje teleta, mora plačati dac, če pa na primer jest kot posestnik zakoljem teleta, ter ga doma použijem, sem daca prost, ako bi pa prodajal telečje meso, moram odrajtati dac; jednako je pri domači slivovki, če jo doma popijem, sem naklade prost, če jo pa prodajam, moram plačati naklado, ki jo ima potem vrtni kupec; meni je pa tudi pred očmi stara in nova državna žganjarska postava, ki brez davka pušča 56 litrov domačega žganja za domačo porabo, tako da pohlevna naša dežela vender ne bi smela biti bolj fiskalna, kakor „fiscus“, katerega so stari Rimljani zvali „semper rapax“. (Tako je! Dobro!)

(Dalje prih.)

Deželni zbor isterski.

(III. seja dne 13. septembra 1888.)

Po prečitani zapisnika I. in II. seje opazja dr. Volarič: „Kod nas govore: volovi vežu se za roge a ljudi za rieči“. Omenja, da se že lani od manjšine ugovarjalo, ker se v zapisnik stavlja, da pri odpreti zbor zakliče cesarju samo „eviva“ in ne tudi „živio“. Predsednik obljubil je lani, da pride „živio“ manjšine v stenografični zapisnik, a to se ni zgodilo. Zatorej zdaj niti ne izreče kake zahteve, nego prosi vladnega zastopnika, naj vlada sporoči cesarju, da mu je manjšina „živio“ zaklicala. — Mej dr. Volaričevem govorom nastal je veliki nemir na strani večine, katera je zahtevala naj mu predsednik vzame besedo. Ta ga je dvakrat opominjal.

Mej raznimi naznanili omenja predsednik, da mu je dr. Volarič izročil neki spis, kateri bi bil interpelacija na vlado. Ker je pisana v hrvatskem jeziku, torej jo vsled določbe § 20. pravilnika ne bode niti sam čital, niti interpelantu dopustil jo čitati. (Prejšnja leta čital je italijanske interpelacije predsednik sam, hrvaške in slovenske prepuščal je čitati interpelantom, ker da on ne ume). Dr. Volarič zahteva besedo. Predsednik ne dovoli mu govoriti. Dr. Volarič, ki nikdar drugače ne govori, nego hrvatski, odločno protestuje proti takemu postopanju. Nastane velik nemir in zmešnjava. Italijanski poslanci skočijo raz sedeže in kriče proti kanoniku dr. Volariču. Ta se ne pusti motiti, nego s krepkim svojim glasom obsojuje samovoljno postopanje predsednikovo. — Kričanje in grozenje je vedno huje in odlikujejo se posebno dr. Campitelli, dr. Gambini, dr. Amoroso, Sbisá (Porečki župan) itd.

Naposled se vender posreči predsedniku govoriti. Izjavlja, da mora dr. Volarič priložiti italijanski prevod interpelacije, kateri se bo prečital. Dr. Volarič z nova in z vso odločnostjo ugovarja. Zopet prejšnji nemir, vse kriči. Predsednik odzame mu besedo. Dr. Campitelli strastno in podlo napada dra. Volariča. Ta odgovarja mu zopet. Spinčić prečita § 20. pravilnika, kateri določa, da morajo biti interpelacije pisane, podpisane od najmanje 5 poslancev, oglašene predsedniku, prečitane v zboru in da jih predsednik izroči vladnemu zastopniku. Dr. Volaričeva interpelacija je pisana, podpisana od 6 poslancev in izročena predsedniku, torej se mora čitati in izročiti vladi. O jeziku pravilnik ne določuje nič. — Brez koristi je vse dokazovanje, predsednik preide na dnevni red.

Brdz debate vsprejme se predlog dež. odbora, da se v spomin 40letnice cesarjeve ustanovi zaklad

10.000 gld za onemoglo mornarje, kateri naj dobi cesarjevo ime.

Vsprejme se zakon o ustanovi zaklada za učiteljske penzije, odobri predlog o podporah babicam, ki obiskujejo ponavljalne tečaje, in potrdijo se razni računski sklepi za 1887. Pri računskem sklepu o bratovščinah postalo je zopet živahneje, ker je dr. Volarič neki predlog stavil v hrvatskem jeziku in dr. Campitelli zaradi tega galerijo razveseljeval s svojimi opazkami.

Priloga k interpelaciji

poslanca S. Jenka in tovarišev v deželni zboru isterskem na vis. c. kr. vlado.

Vis. c. kr. ministerstvo notranjih zadev!

Na podlagi svojega odpisa slav. c. kr. okrajnemu glavarstvu Volovskemu z dne 17. marca t. l., št. 348, in na podlagi svojega ugovora na veleslavno c. kr. namestništvo Tržaško z dne 28. aprila t. l., št. 541, ulagam proti odloku veleslavnega c. kr. namestništva z dne 18. maja t. l., št. 8006, sledeči rekurz:

Jaz nesem nikdar dvomil na tem, da ne bi bil vezan izpolnjevati določbe § 56. obč. reda za Istro, kajti že kot državljani, toliko bolj pa vsled slovesne svoje obljube kot župan, spoštovati moram vse zakone.

Ali ravno tako, kakor jaz, vezan je vsak drugi na zakon. Izvzeta torej ni sl. c. kr. volilna komisija za trgovinsko in obrtniško zbornico istrsko. Ker državni temeljni zakon določuje, da so v Avstriji vse narodnosti, enakopravne, je protizakonito, da se v Istri daje prednost italijanščini in se slovenščina in hrvaščina popolnem prezirata, kakor je nezakonito, da c. kr. uradi slov. občinam in strankam dopisujejo nemški, kateri jezik niti deželni ni.

Sl. c. kr. okrajno glavarstvo prisiliti me je hotelo, da objavim italijanski zazglas, kakor je tu navada (in üblicher Weise). Navada pa je, da se razglas prilepi na urodu v obč. urad in da ga občinski sluga ob nedeljah prečita pred cerkvijo. Pri lepljenega italijanskega razglaša nikdo ne čita, ker ga ne razume. Torej, ako je prilepljen, pomenja toliko, kakor da bi ga ne bilo. Da bi pa občinski sluga, ki italijanski niti ne zna čitati, objavil tak razglas pred cerkvijo, je nemogoče. In ako bi slučajno znal čitati italijanski in ga čital pred cerkvijo, bi, da se pohlevno izrazim, ljudje zmajevali z glavami in odšli s začudenjem razmatrajoč, kaj se je pripetilo.

Storil sem več, nego je moja dolžnost. Preložil sem razglas na slovenski jezik in ga objavil, kakor je tu navada.

Da se me je pa sililo izvršiti nekaj nemogočega, da se me je sililo izvršiti nekaj nezakonitega, tega ne zahteva § 56. občinskega reda.

Iskrena moja želja je, da se veljavni zakoni vršé in da se posebno, kakor v tem in raznih drugih slučajih, ne prezira naša narodnost kot pepeluška, ker ima, kakor vsaka druga, trdno svoje zavetje v državnem temeljnem zakonu.

Zato prosim:

Visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev izvoli razveljaviti odlok veleslavnega c. kr. namestništva Tržaškega z dne 18. maja t. l., št. 8006, in izreči

1. da je bilo s pravilnim objavljenjem razglaša v slovenskem jeziku zadovoljeno zakonu in bi se imela volitev v trgovinsko in obrtniško zbornico izvršiti, ne da bi trebalo objaviti razglas samo v italijanskem jeziku;

2. da gosp. c. kr. okrajni glavar Volovski ni imel v zmislu § 95. občinskega reda povoda, žugati mi s kaznijo,

3. da je gledé na določbe temeljnih državnih zakonov, po katerih so vse narodnosti Avstrije enakopravne, zavezana tudi sl. c. kr. volilna komisija za trgovinsko in obrtniško zbornico istrsko, izdajati svoje razglase v vseh deželnih jezikih in ne samo v italijanščini.

Podgrad 10. junija 1888.

Podgradske občine župan:

Jenko s. r.

Poročilo deželnega odbora glede nižje gimnazije v Kranji.

(Konec.)

Z dopisom dne 20. maja 1888 je c. kr. deželna vlada naznanila deželnemu odboru, da vsled ukaza preuzvišenega gospoda ministra za uk in bo-

gočastje dne 10. maja 1888 št. 7950 istemu ni mogoče želji ustreči zaradi obstanka državne nižje gimnazije v Kranji.

Ker pa se je mej tem časom v visoki državni zbornici obravnavalo vprašanje zaradi obstanka Kranjske nižje gimnazije in se je tudi finančnemu odseku izročila dotična resolucija v poročanje, misli deželni odbor, da še niso pozajeta vsa sredstva in pota v dosego obstanka tega za vso deželo važnega učnega zavoda.

Še celo mnogo in jako važnih uzrokov je za daljni obstanek navedene gimnazije, ker se je tudi letos že meseca julija toliko učencev oglasilo za vsprejem v Ljubljansko gimnazijo, da za vse nikakor ne zadostuje prvi razred z dvema paralelkama vred in bi se morala otvoriti vsaj še tretja paralelka, sicer bi dežela po zavrnitvi za srednje šole sposobnih učencev trpela občutljivo škodo. Pri vsprejemnem izpitu, kateri se je meseca julija t. l. vršil v Ljubljani, je bilo vsprejetih za obe slovenski paralelki že 143 učencev, zmešanih z Gorenjskega, tako, da za vse te ne zadostujeta obe obstoječi paralelki. Ker je pričakovati, da se bodo tudi še začetkom šolskega leta oglašali učenci za vsprejem, je razvidno, da se mora ustanoviti še jeden paralelni razred, katerega bi se še le moral preskrbeti potreben prostor, mej tem, ko prazno stoji gimnazijsko poslopje v Kranji, ki ga je napravilo mesto z velikimi denarnimi žrtvami. Obstane nižje gimnazije v Kranji bi bil torej tudi v gospodarskem oziru za državo ugodnejši, kakor pa naprava novih šolskih prostorov kje drugod.

Ker se bode visoka državna zbornica še bavla s tem vprašanjem, je pač treba, da jej slavni deželni zbor kranjski v posebni prošnji razloži vse jako tehtne razloge, ki so za to, da se obdrži nižja gimnazija v Kranji in jo prosí, da se poteguje za obstanek tega učilišča.

Deželni odbor si torej dovoljuje nasvetovati: Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Glede na to, da je bila vsa dežela vznemirjena, ko se je začetkom šolskega leta 1887/8 pri vsprejemanju učencev na državni gimnaziji v Ljubljani zaradi pomanjkanja prostora zavrnilo mnogo učencev, ki so vsprejemni izpit zvršili z dobrim uspehom in da se je bati, da se bode začetkom šolskega leta 1888/9 jednako postopalo; glede na to, da se s takim postopanjem deželnim koristim godi velika škoda, ker se domačim sinovom s tem zapirajo srednje šole in se deželi jemlje nujno potreben naraščaj pravnikov, profesorjev, zdravnikov in duhovnikov; in slednjič glede na to, da je mesto Kranj o svojem času za ta učni zavod žrtvovalo neprimerno velike žrtve v lojalnem pričakovanju, da vsaj vlada sama ne bode spodkopavala njegovega obstanka in tako uničila vseh stroškov in žrtev, ki si jih je napravila mestna občina, glede na vse to deželni zbor še vnovič priznava, da je obstanek nižje gimnazije v Kranji živa korist ne le za mesto Kranj in za Gorenjsko, ampak za vso deželo kranjsko.

2. Deželnemu odboru se naroča, da naznani ta sklep visoki državni zbornici in da v prošnji do visokoiste temeljito razloži razloge, ki govore za obstanek državne nižje gimnazije v Kranji,

K Sokolovi petindvajsetletnici.

Čestitke Sokolu.

(Dalje.)

Vogrče. — Slavnemu Sokolu Ljubljanskemu sporoča po volji in prošnji svojih faranov v njih in svojem imenu k 25 letnici najtoplejša vošila.

Josip Škrbine, župnik.

Vrata. — Bratski pozdrav in vošilo! Naj Sokola Bog ohrani, dokler bo stal rod slovenski.

Slovenci na Vratih.

Vrata. — Vrlemu Ljubljanskemu Sokolu in vsem slovanskim Sokolovcem kličejo izpod mogočnega Dobrača gromovit živio in slava!

Ziljski narodnjaki.

Železna Kaplja. — Podjunski rodoljubi četita! Slava! Šervicelj.

Železna Kaplja. — Na zdar!

Rodoljubi v Železni Kaplji. Muden.

Nadalje dospele so še nastopne čestitke:

Benešov. — Sokol Benešovský.

Beroun. — Sokol v Berouně.

Brandýs. — Shromáždene sokolstvo župy středočeské.

Brandýs. — Sokol Libenský.

Braší. — Sokol v Braših.

Černý Kostelec. — Sokol Črnokostelcký.

Červený Kostelec. — Sokol.

Čista. — V imenu lanských izletníků Pfeifr.

Čáslava. — Sokol Čáslavský.

Dobruška. — Sokol Dobrušský.

Domažlice. — Sokol Domažlický.

Dražďani. — Sokoli Dražďanskí.

Horovice. — Sokol.

Hranice. — Sokol v Hranici.

Humpolec. — Sokol v Humpolci.

Chlumec. — Sokol v Chlumu.

Chrudim. — Sokol Chrudimský.

Karlin. — Sokol Karlinský.

Kdyň. — Sokol ve Kdyni.

Kolin. — Sokol Podbudecký.

Kolin. — Tumlář. Prager.

Kraljevi Vinogradi. — Sokolovka.

Kraljevi Vinogradi. — Redakce „Sokol“.

Kralup. — Sokol Kralupský.

Kutná Gora. — Sokol Kutnohorský. Dr. Bach, starosta.

Kutná Gora. — Za sokolskou župu „Havliček“ Dr. Bedřich Pacák, starosta.

Libochovice. — Sokol v Libochovicích. Jan Zahalka, starosta.

Liberec. — Sokol Libercký.

Melník. — Sokol Melnický. (Jeden český in jeden slovenský brzojav.)

Mlada Boleslava. — Sokol Mladoboleslavský (Dva brzojava).

Mnichovo Hradiště. — Sokol Mnichovohradištský.

Nový Strašec. — Sokol.

Olomouc. — Josef Karasek za Sokola Olomouckého.

Pelhřimov. — Sokol.

Plzeň. — Sokol Plzeňský. Dr. Schmid, starosta.

Plzeň. — Podstarosta Sokola Plzeňského.

Plzeň. — Bedřich Purgart.

Plzeň. — Kminkova společnost.

Polička. — Sokol v Policce.

Praga. — Mešťanská Beseda.

Přípram. — Sokol Příbramský.

Radnice. — Za Sokola Otto Metelka jednotel.

Josef Hérain, starosta.

Roudnice. — Sokol Roudnický. Herman Brodský, starosta. (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. septembra.

Še ta teden bodo nekda začele se **minister-ske konference**, v katerih se bode določil budget, da ga bode vlada takoj predložila, ko se snideta zbornici.

Shod, kateri je bil sklical **češki** vodja dr. Rieger v Prago, ni bil tako dobro obiskan, kakor se je pričakovalo. Vabljenih je bilo 1718 oseb, prišlo jih je pa jedva 700. Zbor je nagovoril dr. Rieger. Omenjal je, kako surovo napadajo nekateri listi češke državne poslance, če tudi so vedno storili svojo dolžnost. Čehi so pa tudi precej dosegli zadnja leta. O tem je imel govoriti dr. Trojan, ki je pa zbolel. Dr. Rieger pravi, da so poslanci se mnogo trudili. Seveda je lažje kričati, kakor Mladočehi delajo, nego pa delati. Mladočehi bi radi Staročeha z biči tepli, poslednji naj pa bi plug vlekli. Ko se je bila uvela nova šola, se je kričalo, da se je šola izročila burokratizmu, sedaj pa, ko hočemo zopet v šolskih zadevah pridobiti pravice deželi, pa nas dolže, da smo reakcionarji. Češka deželna banka bi narod osvobodila zavisnosti od nemškega kapitala, Mladočehi pa nasprotujejo osnovi take banke. Deželni odbornik Kvičala razkladal je, kaj so Čehi dosegli v šolskem oziru. Osnovale so je vseučilišče, več srednjih, strokovnih in ljudskih šol. Nemški državni izpiti se bodo na češkem vseučilišču kmalu odpravili in osnovala se bode češka bogoslovna fakulteta. Gaučev ukaz tudi ni toliko škodoval Čehom, kakor se je kričalo, semtertja je še koristil češkemu šolstvu. Deželni odbornik Braf je razkladal, kaj so dosegli Čehi v narodnogospodarskem oziru. Deželni poslanec Toner je hudo bičal delovanje Mladočehov. Govornik je omenjal napredka češkega naroda. On je 1845. leta prišel v Prago. Kdor je le nosil boljšo suknjo govoril je tedaj nemški. Kako drugače je pa danes. Nadalje omenja zaslug duhovščine in plemstva ter priporoča slogo. Dr. Rieger je zopet poprijel besedo in razložil politični položaj. Na Moravskem se začel narod zavedati. Zahtevam, da bi prestopili češki poslanci v opozicijo, ni moč ustreči. S tem bi le koristili Nemcem. Z Nemci, zahtevajočim nemški državni jezik, se Čehi ne morejo sporazumeti. Madjarov tudi ne moremo zase pridobiti. Ne zaupajo nam, da ne mislimo rušiti dualizma. Čehi se pa hočejo potegovati le za razširjenje avtonomije. Moramo pa polagoma dalje korakati. Sedaj dosežemo to, sedaj ono. Kmet

Jun pravi, da je slišal več lepih govorov, ki pa nič ne koristijo. Za kmeta se premalo stori. Dr. Rieger ga je zavračal, da se poslanci že dovolj ozirajo na kmeta, a bedi je kriva občna kriza. Vacek je grajal staročeške liste, da kaj surovo pišejo in so s tem mnogo zakrivili, da vlada razburjenost po deželi. Braf je zagovarjal staročeške liste in vso krivdo zavračal na mladočeške časnike. Dr. Pipich je zahteval, da bi poslanci bolj po gostem poročali svojim volilcem o svojem delovanju in da ne bi pozabljali želje vseh Čehov, da bi se vladar kronal za češkega kralja. Koncem je shod izrekel zaupnico staročeškimi poslancem, za kar so glasovali vsi razen jednega.

Cesar baje ni potrdil šolskega zakona, kateri je sklenil hrvatski sabor v poslednjem zasedanju. Uzrok, da zakon ni dobil sankcije, so nekatere spremembe glede srbske narodne šole.

Vnanje države.

Piročanac si baje prizadeva, da bi napravil sporazumljenje mej nezavisnejšimi elementi naprednjaške in radikalne stranke in osnoval neko srbsko narodno stranko. Če bi se mu to posrečilo, bi Krističevemu ministerstvu hitro odzvonilo. Nobeno naprednjaško ministerstvo bi več ne bilo mogoče.

V Bukureštu je bolgarski minister Načević poskušal dobiti posojilo, pa se mu ni posrečilo. Že skoro dve leti išče Bolgarija posojila, pa ga nikjer dobiti ne more.

Sestanek ruskega carja in nemškega cesarja ni imel posebnega upliva na mednarodne odnose, kakor se kaže. Ne vé se še gotovo, kaj da sta se dogovorila grof Bismarck in Giers, le to je gotovo, da se kako posebno sporazumljenje ni doseglo. Kakor nek ruski list hoče vedeti, je grof Herbert Bismarck poizvedel, kaj pravo za pravo želi Rusija glede Bolgarije. Giers mu je odgovoril, da se ustanovi v deželi stanje, ki se bode ujemalo z mednarodnimi dogovori. Koburžan naj ostavi Bolgarsko, potem naj se popolnoma svobodno voli novo sebranje, katero bode volilo kneza izmed več kandidatov, o katerih se bodo poprej sporazumele vele-vlasti. Bismarck je obetal, da bode Nemčija podpirala ruske zahteve. Ker so se pa na Dunaji izrekli proti tacemu rešenju bolgarskega vprašanja, so pa že iz Berolina naznanili v Peterburg, da ne morejo v tem oziru nič storiti za Rusijo, ker Nemčija ne more zgubiti zaveznice svoje. Ruski list misli, da se sedaj Rusiji ni treba nič več ozirati na Nemčijo, ki še toliko zanjo ne stori, da bi odstranili Koburžana. V Bolgariji bode pa že sama dosegla, kar želi, kadar pride pravi čas.

V departementu „Nord“ se je ob Boulangerjevi volitvi za francosko zbornico nekaj posebnega pokazalo. V tem kraju živi mnogo Flamancev, o katerih se je že mislilo, da so pofrancozeni, a so se začeli gibati. To je porabil Boulanger in je dal po flamanskih krajih nabiti flamanske plakate. To je baje možu precej pomagalo k zmagi.

Dopisi.

Iz Šent Vidla na Dolenjskem 16. septembra [Izv. dopis.] Po vseh krajih naše domovine praznuje se 40 letnica cesarjeva. Tudi mi Šentvidčani smo si zbrali 5. in 6. dan septembra, da po svoji zmožnosti pokažemo ljubezen do milega vladarja.

Dne 5. t. m. popoldne začela se je vsa vas praznično oblačiti. Sredi vasi postavljena je bila soha na kateri je bila podoba cesarjeva z napisi in letnimi številkami. Po hišah razobešene so bile cesarske in narodne zastave, po oknih so bili transparenti z cesarskimi podobami in raznimi napisi.

Ob 4. uri popoldne zaslilo se je zvonjenje in gromenje topičev, znamenje, da bode prihodnji dan praznik za našo faro.

Ko se je zmračilo, začela se je razsvetljava vasi, po hribih pa so se prižigali kresovi.

Ob 8. uri napravila je požarna bramba obhod po vasi z lampijoni. Pred slavnostnim stebrom na pravila je krog, v sredo stopili so pevci ter so peli najprej „Cesarsko pesen in potem še več drugih. Mej petjem prižigali so bengaličen ogenj. Po petji korakala je požarna bramba in mnogo ljudstva na bližnji hriček, tam so spuščali rakete in streljali s topiči. Večkrat je bila naša vas že razsvetljena, a tako krasno še nikdar kot zdaj; posebno krasne so bile hiše gospoda Slivnika in gospe Podobnikov.

Drugi dan zgodaj slišalo se je zvonjenje in gromenje topičev. Ob 9. uri bila je slovesna sv. maša katero je daroval gosp. Štefan Jaklič z asistenco. Pred sv. mašo nam je gospod župnik v kratkem govoru razložil pomen te slavnosti, kako dober in usmiljen da je naš presvetli vladar. Svete maše udeležil se je tudi gospod okrajni glavar Matija Grill, gosp. okr. sodnik A. Jenčič, gosp. davkar A. Lilek, šolska mladina 4 razredne ljudske šole Šentvidske, dvorazredne šole Gabrovske in požarna bramba Šentvidska. Gospod okrajni glavar je bil tudi prejšnji večer pri razsvetljavi navzoč.

Po sv. maši je bila pogoščena šolska mladina na vrtu gospoda Klemenčiča s pečenko, kruhom in vinom, razdelilo se je 200 knjižic „Naš cesar“ in cesarjeve podobe; knjižice je razdelil gospod okr. glavar.

O 1. uri bil je skupen obed, pri katerem so bili vsi poprej imenovani ptuji gospodje, domača gospoda, požarna bramba in nekaj faranov. Vsa slavnost vršila se je v splošno zadovoljnost, tako, pa se je g. okrajni glavar prav pohvalno izrazil. Pozno v noč smo se ločili, s srčno željo, da bi nam Bog ohranil še mnogo let našega milega vladarja.

Domače stvari.

— (A. Raičev pogrebni spreved) bode v petek dne 21. t. m. popoldne ob 5. uri s kolodvora državne (Rudolfove) železnice, kamor se pokojnega truplo iz Prage pripelje.

— (Čujte, čujte!) Pritožbe, da nunska šola preveč nemčuje, so že skoro tako stare, kakor nunska šola sama. A to, kar se je včeraj dogodilo, je pa uprav kričeče. V petem razredu poučuje neka mati Gabrijela in ta je učenke ogovorila seveda nemški tako: „Kako se bode poučeval veronauk, o tem bode odločil gospod katehet. To Vam pa že sedaj lahko povem, da se slovenski poučujejo le kmetijske deklinae, kar je boljših pa le nemški“. Ne bili bi nikdar pričakovali, da tako neolikane besede čujemo s tacega mesta! Muogokrat smo že čutili nujno potrebo osmerorazredne dekliske šole, čuvši ta izrek, pa trdimo, da je to „conditio sine qua non“. Ne moremo dopuščati, da bi se bčerke naše ponemčevale, še menj pa, da bi se pri ustupu v šolo takim nekvalifikovanim načinom ogovarjale.

— (Kranjsko obrtno društvo) sklenilo je na predlog svojega podpredsednika g. M. Kunca ustanoviti v spomin 40 letnega vladanja presvetlega cesarja bolnišnico in pogrebno blagajno za vse zadruge rokodelskih, prostih in koncesijoniranih obrtnih ljubljanskega mesta; in to po ravnokar od ministerstvu izdelanih normalnih pravilih za „mojsterske blagajne“. Načrt teh pravil o novan je na podlagi zavarovalne statistike in daje udeležencem take koristi, kakeršnih nobeno na drugačni podlagi stoječe društvo dajati ne more. V mesečnem shodu, ki je bil dne 16. t. m. odobrila se je ta za samostojne obrtovalce prevažna zadeva z občno naudušenostjo in obrtni stan ljubljanskega mesta upa postaviti s tem činom intencijam Nj. velečastva najbolj primeren in trajen spomenik! Da se pa o tej zadevi konečno sklene, sklicuje kranjsko obrtno društvo za v četrtek 20. t. m. zvečer ob 8. uri še jeden shod v Schreinerjevo pivarno na Št. Peterskem predmestju, ter vabi k obilni udeležbi vse obrtovalce mesta ljubljanskega.

— (V gimnazijo ljubljansko) upisalo se je začetkom tega šolskega leta 909 dijakov. V prvem razredu ima nemška paralelka (I. a) 48 učencev, slovenske paralelke I. b, I. c in I. d 67, 68 in 68 dijakov, torej ima prvi razred vsega vkupe 251 učencev. Osmi razred ima letos 58 dijakov in namerava se tudi v osmem razredu napraviti dve paralelki, katerih jedna bi imela 26, druga 32 dijakov. Toliko dijakov še gimnazija ljubljanska nikdar ni imela. Vidi se, da so pritiskali dijaki z Gorenjskega in da je vsled tega število tako silno naraslo, da bodo gg. profesorji imeli jako težaven posel.

— (V velike realke prvi razred) upisanih je letos 115 učencev. Opažali smo, da so nekateri „takozvani“ Slovenci sinove svoje upisavali za Nemce. „Et meminisse juvabit.“

— (Pokojni knez Schwarzenberg) zapustil je nad 120 milijonov goldinarjev premoženja. Kdor bo imel zapuščinsko obravnavo, žel bode pšenico, a tudi erar potegniti bode iz te zapuščine par milijonov pristojbin.

— (Cvetočja jablana.) Na Češkem Vrh, na g. Drenika posestvu ima jablana poleg dozorelih jabolk lepo in dišeče cvetje.

— (Potres) čutil se je danes zjutraj ob 1/4. uri v Ljubljani, bil je pa nezaten.

— (Iz Kamnika) se nam poroča, da je bil danes zjutraj ob 3. uri in 35 minut močan potres trajajoč kaki dve sekundi. Čutilo se je pet močnejših sunkov zaporedoma.

— (Dežela Kranjska) imela je lansko leto 79.203 hiše in 481.243 prebivalcev in 50 požarnih bramb z 2094 člani, torej na 9624 prebivalcev jedno požarno brambo in na 37 hiš jednega ognjegasca.

— (Premovanje konj v Ribnici) bilo je dne 10. t. m. Prignalo se je 10 kobil z žrebeti, 7 brejih kobil in 17 žrebic. Premije so dobili: Za kobile z žrebeti: Josip Kresse iz Kočevja 40 gld., Jarnej Marolt od sv. Gregorja 25 gld., Štefan Hamberger iz Ribnice in Jurij Lesar iz Hrovače po 20 gld., Anton Grebenc od sv. Gregorja 15 gld., Štefan Peterlin iz Velicij Poljan in Josip Kusold iz Šalke Vasi po 10 gld., Josip Zidar iz Morave, Janez Rigler iz Prapreč, Ivan Zobec iz Hrovače in Rudolf Merhar iz Prigorice srebrne svetinje. Za breje kobile: Matija Perc iz Mošvalda 30 gld., Bernard Kovačič iz Sodražice 20 gld., Josip Čampa iz Žlebiča 15 gld., Ivan Andolšek iz Žlebiča in Ivan Danko iz Nemške Vasi srebrni svetinji; gospod dr. Rudež odrekel se je tretjemu priznanemu darilu ter je dobil zato priznalno diplomu. Za žrebice: Fran Oražen iz Prigorice, Anton Česark iz Dolenje Vasi, Josip Mauser iz Poloma, Štefan Hönigman iz Srednje Vasi, Anton Arko iz Ribnice in Fran Kaplan iz Dolenje vasi po 10 gld., Matija Siegmund iz Gšvenda, Josip Petrič iz Karlovice, Jakob Lavrenčič iz Sodražice, Nace Merhar iz Prigorice in Andrej Andolšek iz Velicij Poljan srebrne svetinje.

— (Nova brzozjavna postaja.) Trgovinsko ministerstvo dovolilo je s pošto združeno brzozjavno postajo v Vitanji na Štajerskem.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Poreč 17. septembra. Namestnik Depretis telegrafoval je, kakor doznajemo, deželnemu glavarju dru. Viduliću, da se zborovanje nikakor ne odloži.

Poreč 17. septembra. Slovanski poslanci obrnili so se zaradi samovoljnega postopanja dež. glavarja telegrafično na ministerskega predsednika.

Papa 18. septembra. Povodom tukaj zborujočega konventa protestantskega cerkvenega okraja, kateremu je Tisza kot kurator predsedoval, bil je včeraj banket, pri katerem je prišel govor tudi na najnovejši dogodek v Belovaru. Z ozirom na ta dogodek ustal je Tisza rekoč, da poprime besedo v imenu resnice, kar mu je tem prijetneje, ker v tem slučaji resnica njegovo in vsacega pravega Madjara srce napolnjuje z veseljem. Omenilo se je poprej, da je izvora onega mrzlega a dobro zasluženega curka, ki je nedavno brizgnil na Hrvatskem, iskati tukaj v naši sredi. V resnici pa je ta izvor ono dobro srce, katero vedno in izključno vodijo le interesi domovine in kraljevsko mišljenje. Dal Bog, da bi to blago srce še dolgo ne nehalo utripati. (Naudušen „eljen“)

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Kar se tiče pravic kramarjev, omenja odsek, da je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dne 29. septembra 1885, št. 31.007, poslalo zbornici v izjavo tudi imenik tistega blaga, katero smejo kramarji prodajati. Po tem imeniku spadalo bi v trgovino kramarjev: trakovi, okrajki, čipke, preja, sukanec, kratke in dolge nogovice, gumbi, igle, kopčice, zapone, svinčniki, glavniki, naprstniki, denarnice, listnice in pisnice, rokavice, noži, mala zrcala, žebliji, kragulji, kocki, svečnaki, gladeži, v nedrage kovine ukovane ponarejene dragotine, lesene pipe in cevke za smodke, žlice (izimši žlice od drage kovine), ključi in verižice za ure (takisto od nedrage kovine), trakovi za ure, otroče igrače (od nedrage kovine), mere, zobotrebniki, ure za potnike in budila, svetilnice, stekleni in voščeni biser, ponarejeno kamenje; vrhu tega tudi proizvodi, ki jih imajo na prodaj branjevci. Ta imenik posnet je po dvornem dekretu z dne 20. februarja 1822. Na Kranjskem bilo je že, ko je bil izdan ta dvorni dekret, različnih naprav. V Ljubljani nastali so mej kramarji in trgovci že za Marije Terezije prepri radi njih trgovskih pravic, kateri prepri je konečno utolažila pogodba, potrjena z dvornim dekretom z dne 3. julija 1775. Po tej pogodbi sestavila sta se dva imenika blaga, katerih jeden obsega blago, s katerim izključno le kramarji, drugi pa proizvode, s katerimi smejo kramarji in trgovci skupno trgovati. Novi prepri prisilili so cesarja Josipa II., da je v kranjskih mestih odpravil razliko mej trgovci in kramarji, toda od poslednjih zahtevalo se je izkazilo, da so si naročili trgovino, da imajo potrebni zalog in da morajo plačevati jednake davke. Po svoboščinah trgovskega stanu v Ljubljani (12. septembra 1799) plačevali so kramarji, ki so bili uteljeni trgovskemu stanu, manjše pristojbine za

udružno, bili so oproščeni izkazila o učenju in zalogi in 11. član ustanovil je razliko mej trgovci in kramarji, da trgovci, vsak v svoji stroki, imajo pravico blago, spadajoče v njih trgovino, po zabojih, zavojih in centih, v neomejeni kakovosti, prodajati ne samo alla minuta, ampak tudi pridobiti za prodajo ali' in grosso, kramarji naj pa bi se s tem zadovoljili, omisliti si svoje zaloge le po potrebah male trgovine ter le na malo prodajati. Vrh tega bilo je trgovcem tamkaj le nekaj malo vrst finejšega in dragocenejšega blaga, n. pr. specerijskim trgovcem: kava, sladkor, laško olje, fino koreninje, barvilno blago itd. poleg faktoriije in spedicije izključno izgovorjeno. Od vseh vrst blaga, katere v svoboščinah trgovcev neso bile izrecno izgovorjene trgovcem, bil je manjši kup obema deloma dovoljen. Ker pa dvorni dekret z dne 20. februvarja 1822 kramarjem tamkaj, kjer bi se mogli izkazati z zakonitimi pravicami za prodajanje še več proizvodov, nego jim je bilo dovoljeno z niž. av. naredbo z dne 12. junija 1789, dovoljuje neprestano trgovanje z njimi, to se vidi iz tega, da so se trgovske pravice kramarjev na Kranjskem raztezale mnogo dalje, nego v mnogo drugih kronovinah. Vsak kramar dobil je konečno pravico, da se je smel pečati s trgovino v vsem obsegu, ako se je izkazal, da se je trgovine dobro naučil in da ima potrebno zalogo za trgovca, četudi je ostal trgovstvu le kot kramar udružen. (Svoboščina Graške in Ljubljanske trgovske družbe.) (Dalje prih.)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji (331—214)
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Loterijske srečke 15. septembra.

Na Dunaji: 49, 74, 52, 75, 1.
V Gradci: 5, 57, 58, 17, 49.

Tuji:

17. septembra:

Pri **Slonu**: Murgel iz Kranja. — Jeglič z Dunaja. — Kesmanovič iz Beligrada. — Wikner iz Budimpešte. — Moltini iz Grada. —
Pri **Maltici**: Petri iz Grada. — Thonitz iz Kočevja Kohn z Dunaja. — Gintel z Dunaja. — Prešern iz Trsta. —
Pri **avstrijskem cesarji**: Sušov iz Senožeč. — Kromberger iz Radgone. —
Pri **južnem kolodvoru**: Alvan z Dunaja. — Martinčič iz Beljaka. —
Pri **bavarskem dvoru**: Szeps z Dunaja.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
17. sept.	7. jutraj	740.0 mm.	13.3° C	sl. jz.	obl.	0.00 mm.
	2. popol.	738.9 mm.	21.4° C	sl. vzh.	d. jas.	
	9. zvečer	739.8 mm.	15.6° C	sl. zah.	d. jas.	dežja.

Srednja temperatura 16.8°, za 3.0° nad normalom.

Dunajska borza

dne 18. septembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

		včeraj	danes
Papirna renta	gld.	81.30	81.50
Srebrna renta	gld.	82.60	82.95
Zlata renta	gld.	110.70	110.00
5% marcna renta	gld.	96.95	97.40
Akcije narodne banke	gld.	878.—	878.—
Kreditne akcije	gld.	312.25	214.75
London	gld.	122.10	121.95
Napol.	gld.	9.64 1/2	9.63 1/2
C. kr. cekini	gld.	5.77	5.77
Nemške marke	gld.	59.65	59.55
4% državne srečke iz l. 1854	gld.	250	133
Državne srečke iz l. 1864	gld.	100	170
Ogerska zlata renta 4%	gld.	100	100
Ogerska papirna renta 5%	gld.	90	35
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	gld.	105	50
Dunava reg. srečke 5%	gld.	100	119
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	gld.	124	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	gld.	100	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	gld.	100	—
Kreditne srečke	gld.	100	183
Radolfove srečke	gld.	10	22
Akcije anglo-avstr. banke	gld.	120	114
Tramway-društ. velj.	gld.	170	228

Abiturijent

(611—3)

prevzame instrukcije za srednje šole.

Več zvě se pri upravnistvu „Slovenskega Naroda“

Hiša,

obsežajoča prodajalnice, pekarijo in magacin, posebno pripravna za kupčijo, proda se iz proste volje v lepem, zdravem gorenjskem mestu. — Več se izve pri upravnistvu „Slovenskega Naroda“.

(610—2)

Mozirska pečarna.

Podpisani naznanja sl. občinskim predstojništvom in župnim uradom ter vsemu p. n. občinstvu, da izdeluje

lončene peči za urade, salone, kavarne in sploh za vse sobe, isto tako štedilna ognjišča, oblože za kuhinje in hleve.

Priporoča se za vsa v to stroko spadajoča dela.

Alojzij Črne,

(604—3)

pečarski mojster v Mozirji na Štajerskem.

Debelost, medlost se po noveji metodi gotovo odpravi. Vse kožne bolezni, kot grinte, zoltina, ogrei, pege, rdeče nosove in roke, bolezni las se radikalno ozdravijo. Pike od osepnic in kocine po obrazu se za zmiraj odstranijo. V vsakem kosmetičnem vprašanju daje se svet. Navodi, kako se zdraviti, dajo se pismeno, če se vse obširno poroči in se priloži marka za odpis v pismu z naslovom: (346—19)

„Hygiea-Officin“ Breslau II.

R. DITMAR jeva

c. kr. priv. tovarna za svetilnice

DUNAJ.

R. DITMAR jeva

c. kr. priv.

Dunajska

bliskovna svetilnica 30"

(Patent 1888)

ima kroglasto, blesteče belo plame in prekosi vse druge „bliskovne svetilnice“, „belgijske svetilnice“ i. t. d. s svojo

neznansko svetlobno silo 105 sveč,

katere so določila fonometrična merjenja gospodov

dr. Leonh. Weber-ja, kralj. profesorja na kralj. vsučilišču v Vratislavi in dr. Rud. Benedikt-ja, docenta na c. kr. tehniški veliki šoli na Dunaji, in se torej ne opira na kako poljubno trditev.

R. Ditmar-jeva c. kr. priv. bliskovna svetilnica 30"

se spodaj prižge, lahko uravnava in ugasne, je kolikor le mogoče enojno narejena ter je tudi ravnanje z njo jako preprosto, drži petroleja za deset ur ter je cenejša, nego druge svetilnice podobne konstrukcije domačega in inozemskega izdelka.

R. Ditmar-jevi c. kr. priv. meteorski svetilci s kroglastim plamenom

v velikosti: 15" 20" 25" 30" 35" 45"

s svetilno silo: 28, 45, 66, 76, 120, 157 sveč

dobé se primerno veliki

za namizne in viseče svetilnice, stenske svetilnice, laterne i. t. d. v vseh opravah in po vseh cenah.

(550—8)

Ditmar-jeve svetilnice ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilnicami.

R. DITMAR-jeve

bliskovne in meteorske svetilnice, namizne, viseče in stenske svetilnice

v največji izberi in po izvirnih cenah ima

FRAN KOLLMANN v LJUBLJANI.

(551—8)